

**„Chceme podat hromadnou žalobu na český stát za
diskriminaci mongolských pracovníků.“
Rozhovor s Františkem Teplým, ředitelem firmy
zprostředkující práci Mongolům v Česku**

Jitka Polanská

Abstrakt:

Počet cizinců ze třetích zemí přicházejících za prací do ČR z Mongolska určuje v současnosti systém neveřejných kvót. František Teplý v rozhovoru popisuje kolizi vízové politiky s aktuální potřebou zahraniční pracovní síly ve společnostech působících v Česku, kterou odráží i počet pracovních povolení udělených úřady práce.

Jakou máte poptávku po pracovnících z Mongolska? Jak dlouho se touto činností zabýváte?

V současnosti v Mongolsku vyhledáváme a připravujeme pracovníky pouze pro jednoho klienta, velkou nadnárodní společnost. Ta ve svých závodech zaměstnává okolo tří set mongolských občanů. Vyrábí potahy na sedadla a na tuto práci hledá v Mongolsku dalších přibližně tři sta lidí.

Na zprostředkovatelské činnosti nejsme nijak závislí, to zdůrazňuji. Naše firma je zaměřena hlavně na export výrobních strojů a zařízení a výstavbu technologických celků a závodů zpracovatelského průmyslu. Zprostředkováním jako vedlejší činností se zabýváme asi pět let, ale je to služba, za kterou dostáváme poměrně malou odměnu, spíše na pokrytí nákladů.

Přímo naší firmě v ČR zájemci nic neplatí a vynaložené náklady v ČR pokrýváme ze smluvní odměny od jejich zaměstnavatele v ČR. Zájemci platí pouze naší mongolské firmě skutečně vynaložené náklady (např. za lékařské prohlídky, ověřování a překlad dokladů, kursy šití, kursy českého jazyka, jízdenku na vlak nebo letenku do ČR apod.) a symbolickou odměnu, která je odsouhlasena a schválena mongolským ministerstvem práce a sociálních věcí. Kompletní náklady na jednoho člověka, od vyškolení a vybavení zájemce, přes cestu, lékařské

prohlídky v ČR, až po podpis pracovní smlouvy se zaměstnavatelem se pohybují okolo 1000,- EUR.

Ze strany Čechů není o práci v závodech vašeho klienta zájem?

Ne, a nezvýšil se ani v době krize, kdy v jejich okolí zkrachovalo několik velkých podniků. Šití potahů je velmi namáhavá práce, kterou Češi většinou po krátké době vzdají. Mongolové jsou velmi houževnatí a odolní, takže práci zvládají, ale též jen do určitého věku, proto vyhledáváme lidi do třiceti let. Máme v Mongolsku dílnu, kde je na tuto práci zaučujeme, tedy pokud již v této profesi nepracovali, a taky jim poskytujeme základní kurz češtiny a orientace v novém prostředí. Celý proces výběru trvá asi půl roku.

Jakou pracovní smlouvu zde mongolští pracovníci dostávají?

Žadatelé podepisují pracovní smlouvu na dobu vymezenou platností jejich pracovního víza, to znamená maximálně na půl roku. Na žádost zaměstnavatele a se souhlasem příslušného úřadu práce může být smlouva prodlužována, vždy o jeden rok. Někteří Mongolové takto u nás pracují již pět let a vzali sem i své rodiny. Jiní po roce odjíždějí. Jsou odsud zaučení a v těžké profesi mohou pracovat například v Korejské republice, kde mají ještě lepší platové podmínky.

Jaká je průměrná částka, kterou si v ČR mohou vydělat?

To záleží na výkonnosti každého zaměstnance, protože jsou placeni za vyrobené množství v požadované kvalitě. Jejich mzda se pohybuje okolo 20 000 korun. U nejlepších pracovníků je to až 30 000 korun. Chtěl bych ale zdůraznit, že přímým zaměstnavatelem zahraničních pracovníků je náš klient, my je pouze vyhledáváme a připravujeme na život a práci v ČR.

Proč provozujete tuto činnost jen pro jednoho klienta?

Měli jsme hodně špatných zkušeností s jinými zaměstnavateli. Neposkytovali podmínky, které slibovali. Musím říct, že velká většina těch hlavně menších českých firem, se kterými jsme navázali kontakty, se k Mongolům chovala hrozně. Klient, kterého jsme si ponechali, je nadnárodní firma, která se chová korektně.

Jak na poptávku vašeho klienta reagují místní úřady práce? Udělují pracovní povolení?

V situaci, kdy mají pokyn pracovní povolení spíše neudělovat, se chovají z našeho pohledu korektně a dělají, co mohou. Získali jsme pracovní povolení pro devadesát lidí, které školíme a připravujeme. Už měsíce se nám je ale nedaří zaregistrovat jako žadatele o vízum.

Tato registrace nyní povinně probíhá přes elektronický systém VISAPOINT¹. Můžete shrnout své zkušenosti s tímto systémem?

Podle mě již delší dobu vůbec nefunguje. V současné době se registrace žádostí o dlouhodobá víza pro Mongoly nedá provést, a naše situace se tak stala zcela bezvýchodnou. Nedá se objednat vůbec žádný termín. Kvóty pro Mongoly, pokud vůbec nějaké byly, počátkem letošního roku asi došly. Nechápu, jak je možné, že orgány státní správy nejsou schopny koordinovat svoji činnost tak, aby nedocházelo k situacím, že jeden něco povolí, a druhý dělá vše proto, aby to nešlo.

Před zavedením systému VISAPOINT přijímání žádostí fungovalo bez problémů. Žadatel, který měl všechny potřebné doklady, mohl podat žádost o vydání víza v závislosti na kapacitě konzulátu ČR v Ulánbátaru. Konzulát umožňoval „našim“ žadatelům podávat žádosti i po skupinách. Podíl zamítnutých víz byl zhruba 20 %. Pak se na nějaké období přijímání žádostí zastavilo úplně (*nabírání žádostí o víza za účelem ekonomické činnosti bylo na základě rozhodnutí vlády v Mongolsku zcela pozastaveno mezi dubnem a zářím 2009 – pozn. ed.*), obnovilo se loni, ale nyní systém znovu nikoho z Mongolska neregistruje.

Upozornili jste příslušná ministerstva na rozpor mezi postupem úřadů práce a fungováním VISAPOINTu?

Ano, snažili jsme se apelovat na odpovědné lidi různých úrovní státní správy. Velmi razantně se pokoušel svízelnou situaci řešit i generální ředitel firmy, pro kterou by Mongolové měli pracovat a kterého tato situace trápí nejvíce. Koncem minulého roku jednal s náměstkem ministra zahraničních věcí Vladimírem Galuškou i ministrem práce a sociálních věcí Jaromírem Drábkem. Dostal sice přísliby, že se pokusí o nápravu, ale to se nestalo. Ze všech jednání bylo zřejmé, že jde o politické rozhodnutí, které je těžké zvrátit, i když máte naprosto přesvědčivé argumenty.

¹ [VISAPOINT](#) je internetový systém Ministerstva zahraničních věcí České republiky, prostřednictvím kterého se cizinci z vybraných zemí registrují k podání žádostí o víza k pobytu nad 90 dnů na území České republiky. V únoru 2009 byl pilotně spuštěn pro Vietnam a v červnu a červenci téhož roku pak pro další země. V současné době funguje pro registraci žádostí o dlouhodobá víza z těchto zemí: Albánie, Bělorusko, Bosna a Hercegovina, Čína, Gruzie, Kazachstán, Mongolsko, Srbsko, Thajsko, Uzbekistán, Vietnam, Moldavsko, Turecko, Makedonie a Ukrajina. Pro tyto země systém zcela nahradil všechny jiné formy registrace k podání žádosti.

Co hodláte podniknout teď?

Jménem všech mongolských občanů, kterým bylo vydáno pracovní povolení, ale nyní nemohou podat žádost o vydání pracovního víza, připravujeme hromadnou žalobu na český stát z důvodu jejich diskriminace.

Ke zmiňované žalobě vydalo MZV ČR následující prohlášení:

Pracovní povolení není z pohledu MZV garance k podání žádosti o dlouhodobé vízum. Usnesením vlády ze září 2009 jsou pro některé země (včetně Mongolska) stanoveny limity, které jsou pro MZV závazné. Poptávka po pracovních vízech je natolik vysoká, že v praxi to znamená, že jen zlomek potenciálních žadatelů je při registraci úspěšných.

Jan Vyčítal, ředitel odboru konzulárních koncepcí a metodiky MZV ČR

O autorce

Jitka Polanská pracuje ve společnosti Člověk v tísni..

Článek vznikl v rámci projektu "Visawatch" Multikulturního centra Praha za podpory CEE Trust.

Trust for Civil Society
in Central and Eastern Europe